

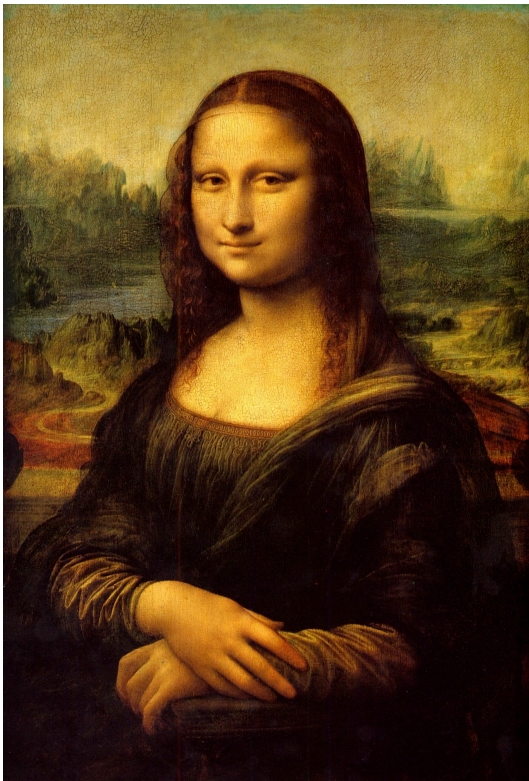

Kühl oder emotional? Wie bringen Deutsche und Polen ihre Gefühle zum Ausdruck und warum kann man "Hassliebe" nicht ins Polnische übersetzen – warsztat dydaktyczny poświęcony (nie)przekładalności odczuwanych emocji

Dr Anna Rabczuk
Uniwersytet Warszawski

Workshop in polnischer Sprache

Zeit: Donnerstag, 28. Juni 2018, 16:00 Uhr
Ort: Universität Potsdam, Campus III, Griebnitzsee,
Haus 6, Raum 1.19

*„The face is a picture of the mind with the eyes as its interpreter“
Cicero*

Natura emocji to zagadnienie od wielu lat frapujące psychologów, psychiatrów, lingwistów, neurobiologów i wielu innych badaczy. Trudno sobie wyobrazić życie bez uczuć. Szczególnie dzisiaj człowiek poświęca wiele czasu i energii na wprawianie siebie w dobry nastrój. Przyjemność, czy wręcz hedonistyczny styl życia są w cenie. Za spotkania z przyjaciółmi w dobrych restauracjach, egzotyczne podróże, dotyk ukochanej osoby, która znajduje się na innej półkuli, zachody słońca w najodleglejszych zakątkach płacimy chętnie i dużo. Sytuacje odczuwane zupełnie inaczej jak rozpacz związana ze śmiercią bliskiej osoby, lęk przed nieznanym, czy w końcu

Tutaj jest za głośno

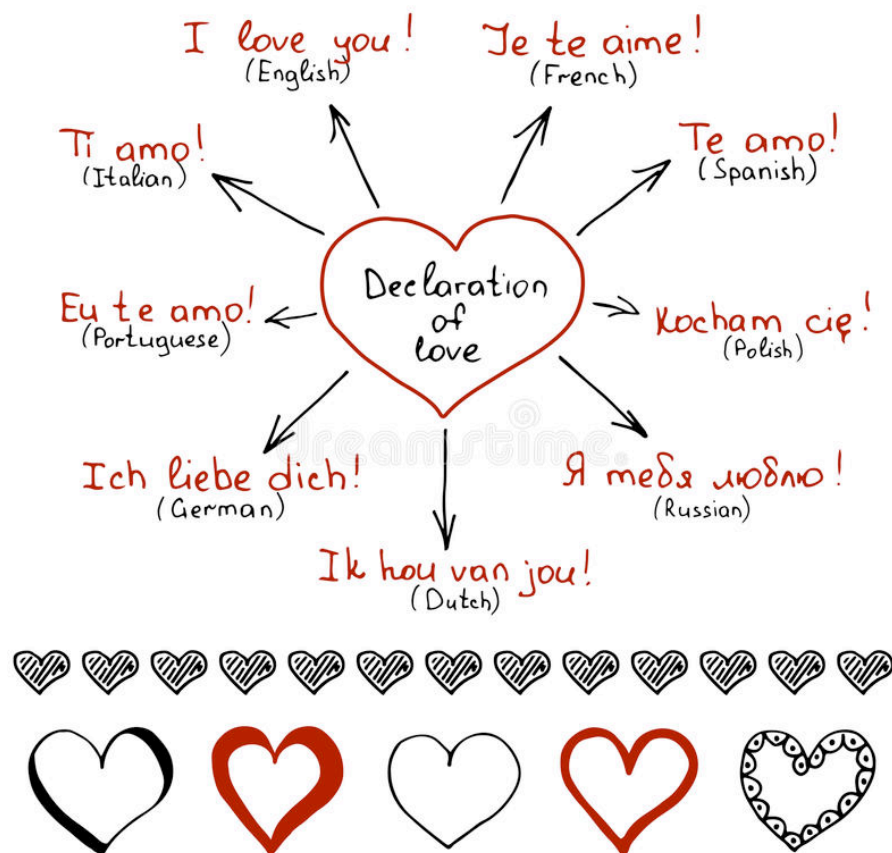
wstyd, gdy ktoś odkryje nasze przewinienia, są równie ważne dla naszych życiowych doświadczeń jak i to, co nas uszczęśliwia. To emocje mówią nam, kim jesteśmy, to one niczym przyprawy nadają smaku bezbarwnym faktom. Czy wszyscy odczuwamy je jednakowo? Czy mówimy o nich podobnie? Czy tajwański tłumacz odpowiednio zinterpretuje i przełoży uczucia Brazylijczyka ubrane w słowa nie swojego rodzimego języka? Czy Niemka ucząca się polskiego bezbłędnie zrozumie, co ma na myśli Polak, który w klubie szepnie jej do ucha: „Tutaj jest za głośno“?

Już w 1872 roku w dziele *O wyrazie uczuć u człowieka i zwierząt* Karol Darwin stwierdził, że mimiczne wyrazy emocji, tak samo zresztą jak i inne zachowania, są wrodzonymi adaptacjami ewolucyjnymi. Oznacza to, że ludzkie twarze wyrażają te same emocje identycznie na całym świecie niezależnie od płci, rasy, wieku czy kultury. Wielu badaczy po Darwinie starało się zweryfikować to założenie. Wybitni antropolodzy jak Margaret Mead czy Ray Birdwhistell zaprzeczali temu pogładowi, konstatując, że wyrażanie emocji, podobnie jak język, musi być wyuczone i uwarunkowane kulturowo. Seria badań nad uniwersalnością emocji rozpoczęła w latach siedemdziesiątych XX wieku, prowadzona między innymi przez Paula Ekmana, Davida Matsumoto i ich współpracowników, przyniosła wreszcie jednoznaczne wyniki. Pojawiły się jednak kolejne pytania, np. czy identyczny sposób odczuwania i prymarnie okazywania emocji przekłada się na takie same ekspresje mimiczne w określonych warunkach

kulturowych. Czy tak samo okazujemy zażenowanie, smutek, radość w obecności bliskiej osoby i wtedy, kiedy świadkiem danej sytuacji jest nasz szef? Jaki wpływ na mimikę twarzy ma typ kultury danego kraju określany w znanych kategoriach: indywidualna vs. kolektywna? Nawet jeśli odczuwamy identycznie emocje w różnych kulturach, to między bodźcem emocjonalnym a ekspresją, obok systemu afektu

mimicznego, mamy jeszcze do czynienia z kulturowymi regułami okazywania emocji. Wydaje się, że mają one ogromny wpływ nie tylko na mowę ciała, ale także na język opisujący uczucia. A co odczuciami, które wciąż są nienazwane, mimo że powszechnie odczuwane? Dlaczego w słowniku niemiecko-polskim przy hasle Hassliebe widnieje aż 5 wyrazów (uczucie pomiędzy miłością i nienawiścią)?

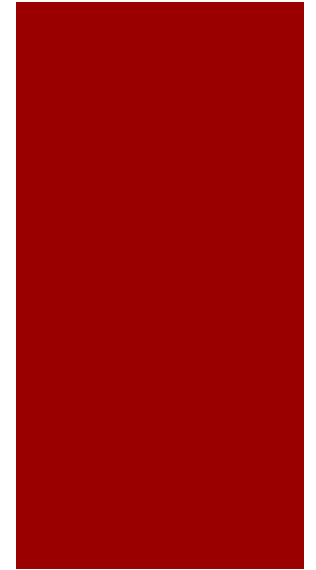

Podczas warsztatu zastanowimy się wspólnie nad implikacjami lingwakulturowymi w odniesieniu do nauczania języka emocji po polsku. Poszukamy zależności między kontekstem kulturowym a doбором konkretnych środków językowych w określonych sytuacjach emocjonalnych. Przyjrzymy się ładunkom kulturowym zawartym w poszczególnych leksemach w języku rodzimym i nabywanym. Czy na pewno odczuwamy to samo, kiedy mówimy „Ich liebe dich” i kiedy jednak powiemy „Kocham cię”? A może nawet zbliżymy się do odpowiedzi na pytanie, czy Polacy, mówiąc „Naprawdę mi się podobaasz”, Niemcy „Ich finde dich wirklich süß”, Latynosi „Te quiero”, a anglofoni „I have feelings for you”, odczuwają ten sam stopień zainteresowania drugą osobą i zaangażowania w relację z nią?

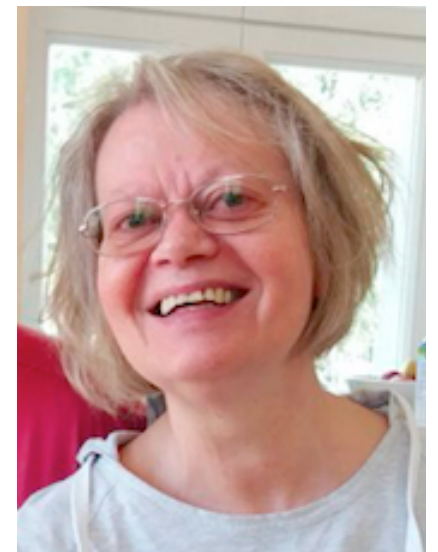

ANNA RABCZUK

Doktor nauk humanistycznych w zakresie językoznawstwa, adiunkt w Centrum Języka Polskiego i Kultury Polskiej dla Cudzoziemców „Polonicum” Uniwersytetu Warszawskiego, od 2016 roku profesor wizytująca na University of Toronto. Absolwentka kulturoznawstwa i filologii polskiej, lektorka języka polskiego jako obcego, wieloletnia wykładowczyni i kierownik (w edycji 2015/16) Studium Podyplomowego Glottodydaktyka Polonistyczna na UW. Współpracowała z uniwersytetami na Ukrainie, Islandii, w Niemczech, Szkocji, Francji, Hiszpanii, Austrii i Kanadzie. Zajmuje się pragmatyką, socjolingwistyką i akwizycją języka. Autorka wielu artykułów o tematyce glottodydaktycznej, a także podręczników do nauczania języka polskiego jako obcego. Prowadzi kanał edukacyjny na platformie YouTube „Polski z Anią”.

Kontaktperson:
Dr. Malgorzata Majewska-Meyers
Universität Potsdam, Zessko
Am Neuen Palais 10
Haus 19, Raum 3.32
Tel. 0331 977 1421
Mail: majewska@uni-potsdam.de

ZESSKO

August-Bebel-Straße 89

14482 Potsdam

GRIEBNITZSEE HAUS 6

VERANSTALTUNG IM RAHMEN
DER KOOPERATIONSFÖRDERUNG „KoUP
PARTNER“ für Schwerpunktreionen, sowie
mit freundlicher Unterstützung des
Zesskos und des Zentrums Polonicum der
Universität Warschau

Anfahrtmöglichkeiten zum Campus Griebnitzsee

- S-Bahn S7, Ausstieg S Griebnitzsee Bahnhof
- Regionalbahn RB 21 (Griebnitzsee - Wustermark), Ausstieg S Griebnitzsee Bahnhof
- Buslinie 649 vom Potsdamer Hauptbahnhof, Ausstieg S Griebnitzsee Bahnhof